

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Latvijas HIV profilakses punktu vienotais standarts

Rīga, 2023

Saturs

Ievads	3
HIV profilakses punktu darbības koordinēšana un finansēšana	4
HIV profilakses punktu darbības pamatprincipi	5
“Zema sliekšņa” pakalpojumu sniegšanas principi	5
Kaitējuma mazināšana.....	6
HPP mērķa grupas, kurām vēlams piedāvāt papildu pakalpojumus:	6
HPP pakalpojumi	7
HPP darbības formas.....	9
☐ Stacionāri punkti:	9
☐ Mobilās vienības:	10
☐ Ielu darbs:.....	11
HPP DARBA ORGANIZĒŠANA.....	12
HPP galveno uzdevumu definēšana	12
Atbalsta pasākumi darbiniekiem	12
Darba drošība un iekšējie kārtības noteikumi	13
Starpinstitucionāla sadarbība un komandas darbs.....	13
Darba rezultātu novērtēšana un monitorings	14
Pielikums Nr.1 “Rīcība pēc saskares ar citas personas asinīm vai ķermeņa šķidrumiem”	15
Pielikums Nr.2 “Informācija HIV profilakses punkta apmeklētājam par personu sniegtās informācijas apstrādi”	17
Pielikums Nr.3 Nosūtījums pacienta sasaistei ar ārstniecības iestādi (infektologu) reaktīva eksprestesta gadījumā.....	18

Ievads

Latvijā HIV profilakses punktu (turpmāk – HPP) programma (saukta arī par šļircu apmaiņas un kaitējuma mazināšanas programmu) aizsākās 1997. gadā valsts institūcijas organizatoriskā vadībā. No 1997. gada līdz 1999. gadam darbojās viena šļircu apmaiņas programma Rīgā. Sākotnēji HPP pakalpojumi tika vērsti galvenokārt uz cilvēkiem, kuri lieto narkotikas, tās injicējot. 1997.–1999. gadā cilvēka imūndeficīta vīruss (HIV) sāka strauji izplatīties injicējamo narkotiku lietotāju (turpmāk – INL) vidū, veidojot šajā grupā koncentrētu epidēmiju. Līdz ar 1999. un 2000. gadu sākās HPP attīstība un tajos īstenoto pakalpojumu klāsta paplašināšana arī citās Latvijas pilsētās. Pateicoties tam, ka HPP bija iesaistījušies vienotā programmā, izdevās izveidot HIV profilakses tīklu injicējamo narkotiku lietotājiem, kā rezultātā tika ierobežota strauja HIV infekcijas izplatība mērķa grupas vidū.

Latvijā joprojām ikgadējais jauno HIV gadījumu skaits ir viens no augstākajiem Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas valstu vidū. Kaut arī vadošais HIV transmisijas ceļš Latvijā šobrīd ir heteroseksuālais, tomēr iegūto jauno HIV infekcijas gadījumu skaits injicējamo narkotiku lietotāju vidū joprojām ir aktuāls. Ņemot vērā HIV infekcijas izplatības tendences, šobrīd HPP sniedz pakalpojumus dažādām iedzīvotāju grupām, neatkarīgi no sociālā statusa, ienākumu līmeņa un citiem kritērijiem un riska faktoriem.

Vienota standarta mērķis ir nodrošināt savstarpēji saskaņotu HPP darbību HIV un asociēto infekcijas slimību ierobežošanai, veicināt HIV un citu asociēto infekciju agrīnu diagnostiku un ārstēšanu, sasaisti ar citām veselības un sociālās aprūpes organizācijām, atbilstoši Latvijas Republikas saistošajiem stratēģiskajiem dokumentiem, kā arī Pasaules Veselības organizācijas (PVO), Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra (ECDC), Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (EMCDDA) ieteiktajam.

Standarts nosaka minimālās ieteicamās prasības HPP darbības nodrošināšanai.

HIV profilakses punktu darbības koordinēšana un finansēšana

2012. gada 3. aprīļa noteikumi Nr.241 "Slimību profilakses un kontroles centra nolikums" paredz, ka Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC) veic infekcijas slimību profilakses un izplatības ierobežošanas pasākumus, tai skaitā pasākumus iedzīvotāju grupās, kas pakļautas paaugstinātam infekciju riskam vai piederīgas īpašām riska grupām. Lai veiktu minētās funkcijas, SPKC organizē HIV profilakses punktu darba nodrošinājumam nepieciešamo zāļu un medicīnisko ierīču plānošanu, iepirkšanu, uzglabāšanu, uzskaiti un sadali.

SPKC slēdz sadarbības līgumus ar pašvaldībām un līdzdarbības līgumus ar nevalstiskajām organizācijām par HPP izveidošanu. Līguma slēgšanas **mērķis** ir HIV infekcijas, sifilisa, B hepatīta, C hepatīta un citu ar asinīm un seksuālās transmisijas ceļā pārnesamu infekcijas slimību un tuberkulozes ierobežošana starp personām, kuras lieto injicējamās narkotikas, prostitūcijā iesaistītajām personām, vīriešiem, kuriem ir dzimumattiecības ar vīriešiem, un citām HIV inficēšanās riskam pakļautām grupām.

Pamatojoties uz noslēgto sadarbības vai līdzdarbības līgumu, SPKC nodrošina HPP ar:

- profilakses pasākumu vadlīnijām (rokasgrāmatu) elektroniskā formā un tā rīcībā esošajiem informatīvajiem materiāliem;
- metodisko atbalstu saistībā ar veicamo kaitējuma mazināšanas un HIV profilakses pakalpojumu sniegšanu;
- medicīnas precēm (šļirces un adatas, dezinfekcijas līdzekļi, HIV, HBV, HCV un sifilisa eksprestesti, prezervatīvi un citi pieejamie materiāli) atbilstoši SPKC pieejamajam finansējumam;
- pieeju SPKC Elektroniskajai datu uzskaites sistēmai (EDUS) un sniedz apmācību un konsultācijas tās lietošanā;
- darbinieku apmācībām atbilstoši SPKC izstrādātai apmācību programmai.

Ar nepieciešamo personālu un tā atalgojumu, telpām, aprīkojumu pakalpojumu sniegšanai (un ar to uzturēšanu saistītajiem izdevumiem), bīstamo atkritumu utilizāciju un citām ar HPP darbību saistītajām izmaksām (ceļa izmaksas apmācību apmeklēšanai u.c.) HPP nodrošina attiecīgā pašvaldība vai nevalstiskā organizācija (katra konkrētā sadarbības vai līdzdarbības līguma otra puse). Nereti pašvaldības organizē iepirkumu kaitējuma mazināšanas/HIV profilakses pakalpojumu nodrošināšanai pašvaldības teritorijā (visbiežāk pakalpojumu sniedz NVO, biedrības, kā piemēram, Latvijas Sarkanais Krusts, Samariešu apvienība, biedrība "DIA+LOGS" u.c.).

HIV profilakses punktu darbības pamatprincipi

HPP mērķis ir ierobežot HIV un citu ar asinīm pārnējamu infekciju izplatību, realizējot pasākumu kopumu, kas vērsts uz jaunu inficēšanās gadījumu samazināšanu visās sabiedrības grupās. HIV profilakses programma jābalsta uz kaitējuma mazināšanas un “zema sliekšņa” stratēģijas pamatprincipiem, lai sasniegtu ne tikai mērķa grupas, bet arī ar tām saistītās personas (piem., dzimumpartneri). HPP sniedz pieejamo atbalstu veselības aprūpes pakalpojumu sasniegšanai, lai persona ar aizdomām par infekcijas slimību pēc iespējas ātrāk nonāktu pie speciālista diagnozes apstiprināšanai un ārstēšanas uzsākšanai. HPP sniedz palīdzību cilvēkiem, kuri ir pakļauti paaugstinātam riskam inficēties ar HIV un citām ar asinīm pārnēsamām infekcijas slimībām, palīdzot uzlabot viņu fizisko un psihisko veselību un iespējamo integrāciju sabiedrībā.

Lai uzsāktu un īstenotu HPP darbību, nepieciešams plānot pakalpojumu kopumu, to sniegšanas vietu, aprīkojumu un personālu, kas nodrošinās pakalpojumu sniegšanu. Plānojot un īstenojot pakalpojumus, ieteicams iesaistīt potenciālos klientus. HPP nodrošina mērķa grupas informēšanu par sniegto pakalpojumu pieejamību un klāstu, sadarbojoties arī ar citām institūcijām, organizācijām (piemēram, probācijas dienests, ārstniecības iestādes (narkologs, infektologs, ģimenes ārsts, ginekologs u.c.), ieslodzījumu vietas, sociālais dienests, nevalstiskās organizācijas/pacientu organizācijas). Pakalpojumiem jābūt balstītiem uz pierādījumiem, speciālistu pieredzi un vadlīnijām.

“Zema sliekšņa” pakalpojumu sniegšanas principi

“Zemā sliekšņa” termins saprotams kā sociāli, ekonomiski, fiziski un psiholoģiski viegli pieejami HPP pakalpojumi mērķa grupai:

- bez maksas;
- bez personu apliecinošu dokumentu uzrādīšanas;
- anonimitātes un konfidencialitātes nodrošināšana;
- klientu sniegtās informācijas aizsardzība;
- bez speciālistu nosūtījuma;
- bez aizspriedumiem, diskriminācijas un stigmatizēšanas no pakalpojuma sniedzēja puses, sniedzot nenosodošu un saprotošu attieksmi, neatkarīgi no HIV statusa un citām veselības problēmām (t.sk. psihiskās saslimšanas) un atkarības no narkotiskajām u.c. vielām;
- ērta un viegli pieejama lokalizācijas vieta (tuvu mērķa grupai), bet ne tuvu vietām, kur narkotiku lietotāji var tikt uzskatīti kā apdraudējums (bērnodārzi, skolas, policija utml.);
- klientiem piemēroti darba laiki un nepieciešamie pakalpojumi;

- draudzīga un saprotoša atmosfēra;
- pakalpojumu sniegšanā, plānošanā tiek iesaistīti līdzbiedri.

Kaitējuma mazināšana

Kaitējuma mazināšana attiecas uz politikām, programmām un praktiskām rīcībām, lai mazinātu nelabvēlīgas sekas uz indivīda un sabiedrības veselību, ekonomiku un sociālo labklājību, kas saistītas ar narkotiku lietošanu. Kaitējuma mazināšana ir HIV profilakses “atslēga” injicējamo narkotiku lietotāju un viņu dzimumpartneru vidū.

Narkotisko vielu lietošana izraisa kaitējumu vispirms atkarīgās personas veselībai, tāpēc ir svarīgi sniegt šiem cilvēkiem nepieciešamās zināšanas un prasmes par kaitējuma mazināšanu un piedāvāt resursus, kas novērš vai samazina ar narkotisko vielu lietošanu saistītās sekas. Mainot INL riska uzvedības paradumus, tiek mazināts ne tikai personiskais ar narkotisko vielu lietošanu saistītais, bet arī kopējais sabiedrības un sociālais kaitējums – infekcijas slimību izplatība, pārdozēšana, invaliditāte, bezdarbs, noziedzība u.c.

Pasaules Veselības organizācija, UNAIDS (*United Nations Programme on HIV/AIDS*), UNODC (*United Nations Office on Drugs and Crime*) un citas starptautiskas organizācijas ir apstiprinājušas un iesaka īstenot visaptverošus HIV profilakses pasākumus injicējamo narkotiku lietotāju vidū:

1. šļirču un adatu apmaiņas programmas;
2. opioīdu aizstājējterapija u.c. uz pierādījumiem balstītas narkotiku atkarības ārstēšana;
3. antiretrovirālā terapija;
4. seksuāli transmisīvo infekciju (STI) profilakse un ārstēšana;
5. prezervatīvu izsniegšanas programmas;
6. informēšana un izglītošana;
7. vīrushepatītu profilakse, vakcinācija, diagnostika un ārstēšana;
8. tuberkulozes profilakse, diagnostika un ārstēšana.

HPP mērķa grupas, kurām vēlams piedāvāt papildu pakalpojumus:

- personas pēc ieslodzījuma;
- narkotisko vielu lietotāji;
- personas bez noteiktas dzīvesvietas (bezpajumtnieki);
- komercseksā iesaistītās personas;
- etniskās minoritātes ar integrācijas problēmām (arī bēgļi);
- vīrieši, kuriem ir dzimumattiecības ar vīriešiem.

Mērķa grupu pārstāvji un personas, kuras varētu būt pakļautas HIV un citu ar asinīm pārnesamu infekciju riskam, var apmeklēt HPP un saņemt pakalpojumus neatkarīgi no vecuma. Ja HPP apmeklē nepilngadīga persona, darbiniekam ir pienākums uzklaut un vēltīt pienācīgu uzmanību klienta vajadzībām (atbilstoši vecumam un brieduma pakāpei) un novirzīt pie atbilstošiem speciālistiem (piemēram, sociālais dienests, bāriņtiesa). Atbilstoši 2003. gada 4.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 628. "Cilvēka imūndeficīta vīrusa infekcijas (HIV) un AIDS izplatības ierobežošanas un ar HIV inficētu personu un AIDS slimnieku ārstēšanas organizatoriskā kārtība" 6. punktam eksprestestēšana tiek veikta pēc personas pieprasījuma vai personas aizbildņa pieprasījuma visām personām, neatkarīgi no to vecuma. Tā kā injicēšanas piederumus izsniedz tikai no 18 gadu vecuma, ja HPP personālam ir aizdomas, ka persona nav pilngadīga, tam ir tiesības atteikt izsniegt injicēšanas piederumus. Ja klienti apmeklē HPP kopā ar maziem bērniem vai zīdaiņiem, HPP darbinieki ievēro normatīvo aktu prasības attiecībā uz bērnu tiesībām, aizsardzību un labklājību un rīkojas atbilstoši situācijai, ja ir aizdomas, ka bērna veselība, dzīvība vai tiesības ir apdraudētas. Darbinieka pienākums ir ziņot policijai un sociālajam dienestam saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likumu, ja bērna tiesības ir pārkāptas.

Klientēm narkotiku lietotājiem – grūtniecēm (un/vai topošajam tēvam) HPP sniedz nepieciešamo informāciju par nepieciešamību laikus uzsākt grūtniecības aprūpi un saņemt likumā noteikto grūtnieču veselības aprūpi, kā arī informē par riskiem attiecībā uz bērna veselību un ieguvumiem laikus uzsāktai aprūpei.

HPP pakalpojumi

Pirms HPP darba uzsākšanas ir jāizvērtē, kādi pakalpojumi tiks piedāvāti. Lai HPP darbotos efektīvi un piesaistītu vairāk klientus, iespēju robežās var piedāvāt plašu pakalpojumu klāstu, kas atbilst klientu vēlmēm un vajadzībām: sākot no šļirču-adatu maiņas līdz apģērbu izsniegšanai. Ieteicams, ka pakalpojumi ir īpaši pielāgoti sievietes vajadzībām "sievietēm draudzīgi" pakalpojumi, kuri spēj nodrošināt sieviešu personīgo drošību un konfidencialitāti. HPP ir sākuma kontaktpunkts tālākai sasaistei ar veselības aprūpes iestādēm, sociālās palīdzības dienestu un citām valsts, pašvaldības un nevalstiskām organizācijām, iespēju robežās veidojot starpinstitucionālu sadarbību un komandas darbu. Sniedzot pakalpojumus HPP, darbiniekiem ir jānodrošina konfidencialitāte un vienlīdzīga attieksme pret katru mērķa grupas personu. HPP, kuros tiek sniegti HIV eksprestestēšanas pakalpojumi, reaktīva testa gadījumā klientam tiek piedāvāts pieteikties vizītei pie infektologa diagnozes apstiprināšanai, izmantojot Nosūtījumu (ātrākai nokļūšanai pie infektologa) (pielikums Nr.3).

Eksprestestēšanu un konsultēšanu veic atbilstoši SPKC "Ieteikumiem riska grupu eksprestestēšanā un konsultēšanā HIV profilakses punktos".

Zemāk redzams pakalpojumu saraksta sadalījums, kā arī iespējamās pakalpojumu pakotnes, kuras ietilpst HPP darbā.

HPP sniegto pakalpojumu pakotnes	Pakotnēs ietilpstošie pakalpojumi
I pamata pakalpojumu pakotne	<ul style="list-style-type: none"> – Mērķa grupas konsultēšana, izglītošana un informācijas sniegšana gan klātienē, gan pa telefonu – Ārstniecības personas vai citas testēšanā un konsultēšanā apmācītas personas veikta mērķa grupas brīvprātīga testēšana ar eksprestestiem, sniedzot pirms un pēc testa konsultācijas – Klientu sasaistes ar tālāku veselības aprūpi nodrošināšana: motivēšana un informēšana par pieejamiem veselības aprūpes pakalpojumiem (pie ģimenes ārsta, narkologa, infektologa, hepatologa, TB speciālista u.c. speciālistiem) – Klienta iesaistīšana pakalpojumu saņemšanā starpinstitūciju sadarbības ietvaros – SPKC sagatavoto informatīvu materiālu izsniegšana (bukleti, brošūras, vizītkartes u.c.), videorullīši, videofilmas, informācijas ievietošana HPP mājaslapā (ja tāda ir) un/vai izplatīšana sociālajos tīklos u.c.
II pamata pakalpojumu pakotne	<ul style="list-style-type: none"> – Mērķa grupas konsultēšana, izglītošana un informācijas sniegšana gan klātienē, gan pa telefonu – Šļircu un adatu apmaiņa, prezervatīvu un citu nepieciešamo materiālu izsniegšana mērķa grupai – Klientu sasaistes ar tālāku veselības aprūpi nodrošināšana: motivēšana un informēšana par pieejamiem veselības aprūpes pakalpojumiem (pie ģimenes ārsta, narkologa, infektologa, hepatologa, TB speciālista u.c. speciālistiem) – Klienta iesaistīšana pakalpojumu saņemšanā starpinstitūciju sadarbības ietvaros – SPKC sagatavoto informatīvu materiālu izsniegšana (bukleti, brošūras, vizītkartes u.c.), videorullīši, videofilmas, informācijas ievietošana HPP mājaslapā (ja tāda ir) un/vai izplatīšana sociālajos tīklos u.c.
III papildu pakalpojumu pakotne (pēc iespējām un pieejamiem resursiem)	<ul style="list-style-type: none"> – “līdzīgs-līdzīgam” apmācības – atbalsta personas (brīvprātīgs vai apmaksāts darbs) – pirmās medicīniskās palīdzības sniegšana (piem., brūču apstrāde) – informatīvo materiālu izgatavošana un izdare – psiholoģisks, emocionāls atbalsts – sociālais atbalsts – personīgo higiēnas piederumu izsniegšana – iespēja izmāzģāt veļu

	<ul style="list-style-type: none"> – vanna/duša – apģērba izdalīšana – maltītes pagatavošana – brīvā laika aktivitātes (spēles, grāmatas, TV) – kopīga svētku svinēšana (tematiskās dienas u.c.) – iesaistīšanās sabiedrības informēšanā un izglītošanā – lekcijas izglītības iestādēs, dalība dažādos pasākumos – klientiem pieejams dators, internets un telefons (piem., iespēja pieteikt vizīti pie ārsta) – u.c.
--	---

HPP personāls

HPP personāla sastāvu plāno pakalpojuma sniedzējs – pašvaldība vai nevalstiskā organizācija, atbilstoši HPP plānotajiem pakalpojumiem un attiecīgā HPP darbības formai (skat. sadaļu HPP darbības formas). Parasti HPP komandā ietilpst: sociālā darba speciālisti un/vai šīs jomas studenti, medicīnas darbinieki un/vai šīs jomas studenti, rezidenti, psihologi, ielu darbinieki, brīvprātīgie un citi speciālisti pēc nepieciešamības.

Ja HPP tiek veikta eksprestestēšana uz HIV, hepatītu B un C, sifilisu, ir jānodrošina, ka to veic ārstniecības persona vai persona, kas apmācīta eksprestestēšanā un konsultēšanā, noklausoties Slimību profilakses un kontroles centra apmācību programmu “Veselības kaitējuma mazināšanas un novēršanas programmas, pakalpojumi injicējamo narkotiku lietotājiem un citu riska grupu klientiem”.

HPP darbības formas

Latvijā ir zināmas un pieejamas trīs veidu HPP pakalpojumu sniegšanas formas (skat. zemāk).

➤ Stacionāri punkti:

Priekšrocības

Stacionārā vietā ir lielāka iespēja pakalpojumu sniegšanu plānot ilgtermiņā un plašākā apjomā, nekā mobilajā vienībā vai tikai ielu darbā.

Vides pieejamība

Izvēloties vietu stacionāram punktam, jāņem vērā gan klientu iespējas un vajadzības, gan apkārtējās vides faktori. Galvenais noteikums – vietai jābūt viegli sasniedzamai, pieejamai ikvienam apmeklētājam (tai skaitā personām ar funkcionālajiem traucējumiem). HPP vēlams atrasties vietā, kur tuvumā uzturas pēc iespējas vairāk INL (piemēram, ir apzinātas un/vai zināmas narkotiku lietotāju pulcēšanās vietas, netālu ir citas INL aktuālas pakalpojumu

sniegšanas vietas utml.), un netālu ir sabiedriskais transports. Ja tiek plānots liels INL apmeklējumu skaits (vairāk par 5 – 7 INL dienā), tad HPP tuvumā nedrīkst atrasties bērnu dārzs, izglītības iestāde vai dienas centrs nepilngadīgām personām.

Plānojums

Stacionāru HPP ieteicams izvietot ēkas pirmajā stāvā ar atsevišķu ieeju, paredzot vieglu, drošu pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, tajā skaitā personām ar kustību traucējumiem. Telpu skaits ir atkarīgs no sniegto pakalpojumu spektra un darbinieku skaita, paredzot vēdināšanas un ventilācijas iespējas. Atsevišķa telpa vai noteikta vieta telpā jāparedz kā noliktava, kur glabāt medicīnas preces (šļircēs, adatas, dezinfekcijas salvetes u.c.) un utilizācijai nododamos konteinerus ar bīstamajiem atkritumiem (lietotām šļircēm, adatām, eksprestestiem, lancetēm un citiem priekšmetiem, kas ir kontaminēti ar asinīm). Telpām jābūt viegli kopjamām, dezinficējamām. Labierīcības ieteicams ierīkot atsevišķi klientiem un personālam (atkarībā no iespējām).

Aprīkojums

Katra telpa tiek aprīkota ar nepieciešamajām mēbelēm (galds, krēsli, skapji u.c.) un palīgierīcēm (galda lampa, bīstamo atkritumu konteiners, roku dezinfekcijas stands u.c.), atbilstoši pakalpojuma veidam, kas tiek sniegts, un cilvēku drošībai/veselībai. Datu ievadei jānodrošina dators ar interneta pieslēgumu. Saziņai ar klientiem un pierakstu veikšanai nepieciešams telefons.

Darbinieki

HPP komandā var būt dažādi speciālisti, piemēram, sociālais darbinieks, medicīnas darbinieks, psihologs. Jānodrošina, ka eksprestestus veic ārstniecības persona vai persona, kas apmācīta eksprestestēšanā un konsultēšanā, noklausoties Slimību profilakses un kontroles centra apmācību programmu “Veselības kaitējuma mazināšanas un novēršanas programmas, pakalpojumi injicējamo narkotiku lietotājiem un citu riska grupu klientiem”. Vēlams, ka HPP vienlaikus atrodas/strādā vismaz divi darbinieki. Ja strādā tikai viens darbinieks, tad jānodrošina apsardzes firmas pakalpojumi, piemēram, drošības poga, zvana poga pie ārdurvīm. Uzsākot darbu HPP, darbiniekiem jābūt apmācītiem atbilstoši SPKC izstrādātai apmācību programmai.

➤ Mobilās vienības:

Mobilās vienības ir speciāli aprīkoti transportlīdzekļi – mikroautobusi, autobusi vai furgoni.

Priekšrocības

Pakalpojumu sniegšana var tikt pietuvināta klientu uzturēšanās vietai. Var mainīt/pielāgot atrašanās/kursēšanas vietu atbilstoši aktuālajai situācijai.

Aprīkojums

Transportlīdzekļa salonā – konsultāciju/testu veikšanas telpā/nodalījumā nepieciešamas 2-3 sēdvietas klientiem, novietotas galda pretējā pusē. Galds – fiksēts pie grīdas vai sienas. Plaukti, kuros novietot un fiksēt darbam nepieciešamās preces – šļirces, adatas, dezinfekcijas salvetes, informatīvie materiāli, pirmās medicīniskās palīdzības aptieciņa. Necaurdurami konteineri ar marķējumu “Bīstamie atkritumi” lietoto šļirču, adatu un citu materiālu, kas kontaminēti ar cilvēka bioloģiskajiem šķidrumiem, savākšanai un glabāšanai. Drošības nolūkos konteineriem transportlīdzekļa pārvietošanās laikā jābūt fiksētiem, novēršot to kustību vai sagāšanos. Jānodrošina vēdināšanas vai ventilācijas iespējas katrā transportlīdzekļa telpā. Jānodrošina pietiekams apgaismojums drošai pakalpojuma sniegšanai salonā. Jānodrošina efektīva (autonoma) apsildes sistēma aukstajā gada laikā un kondicionēšana karstā laikā. Visiem darbiniekiem mobilās vienības pārvietošanas laikā ir jābūt iespējai piesprādzēties. Uz mobilo vienību jānodrošina vismaz viens telefons.

Darbinieki

Mobilās vienības komandā var būt dažādi speciālisti, piemēram, sociālais darbinieks, medicīnas darbinieks, psihologs, bet noteikti ir jābūt vismaz vienam ielu darbiniekam un/ vai brīvprātīgā darba veicējam, kas pazīst INL vidi un ir apmācīti pienākumu izpildē. Minimālais darbinieku skaits, kas nodrošina pakalpojumu sniegšanu mobilās vienības izbraukuma laikā, ir divi darbinieki, neskaitot transportlīdzekļa vadītāju. Komandu izbraukumam var komplektēt dažādi, atkarībā no pakalpojuma sniedzēja iespējām un no mērķa grupas vajadzībām. Katras dežūras laikā vienam no darbiniekiem jāorganizē darba pienākumu izpilde konkrētās dežūras laikā un jāuzņemas atbildība par rīcību nestandarta situācijā.

➤ Ielu darbs:

Ielu darbs tiek uzskatīts par visefektīvāko mērķa grupas sasniegšanas veidu un draudzīgāko darbības modeli uzticamības, komunikācijas un sadarbības veidošanai ar klientu (INL). Bez ielu darbinieku līdzdalības ir ļoti grūti piesaistīt INL stacionāram punktam un/vai mobilai vienībai, jo narkotiku lietotāji ļoti reti izmanto citus informācijas avotus par HIV profilakses un kaitējuma mazināšanas pakalpojumiem. Ielu darbs ir arī izmaksu efektīvākais pakalpojuma veids – nav nepieciešamas speciālas telpas, apmācīts/izglītots personāls, specifisks aprīkojums utml.

Aprīkojums

Darba soma ir nepieciešama, lai tajā varētu salikt visu, kas nepieciešams šļirču apmaiņai (sterilās šļirces, adatas, dezinfekcijas salvetes u.c.) un necaurdurams konteiners savāktajām šļircēm, adatām. Somā jāparedz vieta medicīnas precēm pirmās palīdzības sniegšanai, kā arī prezervatīviem un informatīvajiem materiāliem, HPP vizītkartēm. Būtu vēlams, ka ielu

darbiniekam ir neliela telpa, kur uzglabāt medicīnas preču krājumus un kur var atstāt darba somu un sagatavoties ielu darbam. Saziņai ar klientiem jānodrošina mobilais telefons.

Darbinieki

Ielu darbu var veikt ikviens cilvēks, kas ir motivēts veikt profilakses darbu un ir apmācīts preventīvā darba veikšanai ārpus HPP telpām. Visefektīvāk tiek vērtēta pašu narkotiku lietotāju vai bijušo narkotiku lietotāju iesaiste ielu darbā.

HPP DARBA ORGANIZĒŠANA

Lai uzsāktu un nodrošinātu HPP darbību, nepieciešams rīcības plāns, finansējuma piesaiste (pašvaldības, starptautisko organizāciju u.c.), atbilstoša stacionārā punkta ģeogrāfiskās vietas izvēle, kas piemērota visām sociālajām grupām un punkta iesaiste Latvijas HPP tīklojumā. Stratēģiska pieeja darbības plānošanai, pašvaldību atbalsts, pamatuzdevumu definēšana un resursi palīdz nodrošināt programmas ilglaicīgumu.

HPP galveno uzdevumu definēšana

- Mērķa grupu apzināšana, primāro vajadzību noskaidrošana katrai mērķa grupai.
- Pēc iespējas agrīnāka programmas uzsākšana.
- Nepieciešamo profesionāļu komandas iesaistīšana un apmācīšana.
- Kvalitatīvu nepieciešamo pakalpojumu un izdales materiālu nodrošināšana.
- Programmas pieejamība, elastība (t.sk. darba laikos). Īpaši svarīgi ir pielāgot darba laiku klienta vajadzībām un ievērot nemainīgu darba laiku gan kabinetā, gan ielu darbā un mobilajā vienībā. Vēlams klientiem ierastos ielu darba un mobilās vienības maršrutus nemainīt.
- Plaša mērķa grupas aptvere un piesaiste HPP regulārai pakalpojumu saņemšanai.
- Cilvēktiesību nodrošināšana un aizsardzība.
- Aktīvo narkotiku lietotāju un bijušo narkotiku lietotāju (ex-user) iesaiste HPP visos profilakses līmeņos.
- Monitorings. Regulāra sniegto pakalpojumu novērtēšana, narkotiku lietošanas un izplatības mēroga tendences izvērtēšana, HIV izplatības tendences izvērtēšana.

Atbalsta pasākumi darbiniekiem

Lai paaugstinātu darbinieku profesionālo kapacitāti, motivāciju strādāt un mazināt profesionālās izdegšanas risku, darbiniekiem jāpiedāvā:

- individuālas apmācības, iespēja piedalīties semināros, konferencēs, pieredzes apmaiņas pasākumos;
- metodiskie un informatīvie materiāli;
- atzinība un atbalstošs novērtējums;
- profesionālā izdegšanas sindroma profilakses pasākumi;

- supervīzija.

Darba drošība un iekšējie kārtības noteikumi

Darba drošības un arodveselības aizsardzības prasības nosaka darba devējs, saskaņā ar Darba likumu, Darba aizsardzības likumu un uz tā pamata izdotajiem normatīvajiem aktiem.

Lai nodrošinātu drošu darba vidi, nepieciešams sākotnēji izvērtēt potenciālos veselībai kaitīgos un bīstamos darba vides faktorus. Pirms darba uzsākšanas jānosaka iekšējās kārtības noteikumi darbiniekiem un klientiem, atbilstoši sniegtajiem pakalpojumiem: ugunsdrošības, elektrodrošības noteikumi; darba aizsardzības prasības, higiēnas prasības, personas sniegtās informācijas drošība (skat. pielikums Nr.2), ielu darba drošības noteikumi, rīcība vardarbības un pārdozēšanas gadījumos, rīcība pēc saskares ar citas personas asinīm vai ķermeņa šķidrumiem (skat. pielikums Nr.1).

Darbojoties mobilajai vienībai, tās stāvēšanas laikā, kad darbinieks sniedz konsultāciju vai gaida klientu apmeklējumu, automašīnā jāatrodas arī transportlīdzekļa vadītājam. Arī apgaita pa rajonu jāveic vismaz diviem darbiniekiem.

Ja HPP/mobilajā vienībā notiek darbs ar ķīmiskajām vielām/maisījumiem (dezinfekcijas līdzekļiem, reaģentiem u.c.), jānodrošina darbinieku iepazīstināšana ar ķīmisko līdzekļu/maisījumu drošības datu lapām un to pieejamība darbiniekiem.

Starpinstitucionāla sadarbība un komandas darbs

Lai HPP pakalpojumi būtu efektīvi, ir jānodrošina tālāka klientu sasaiste ar veselības un sociāliem pakalpojumiem, kā arī citām valsts, pašvaldības iestādēm un NVO.

Ieteikumi starpinstitucionālai sadarbībai:

- Sadarboties ar citiem Latvijas HPP – piedalīties SPKC rīkotos HPP pasākumos, rīkot pieredzes apmaiņas braucienus un dalīties labās prakses pieredzē, tīkloties un komunicēt ar citiem HPP, lai iepazītos ar sniegtajiem pakalpojumiem un palīdzību, kas var noderēt klientiem.
- Sadarboties ar ģimenes ārstiem – uzrunāt savas teritorijas ģimenes ārstus, kas var palīdzēt klientam primārās veselības aprūpes jautājumos (norīkojumi, analīzes, receptes, pirmā palīdzība, brūču apstrāde utml.). Skaidrot ģimenes ārstiem kaitējuma mazināšanas būtību un veicināt “klientiem draudzīgu ģimenes ārstu” tīklu.
- Sadarboties ar aptiekām – informēt aptiekas par HPP pieejamiem pakalpojumiem, skaidrot kaitējuma mazināšanas būtību.
- Sadarboties ar ārstiem – speciālistiem (piem., infektologiem, dermatovenerologiem, narkologiem, ginekologiem), lai veicinātu klientu sasaisti ar veselības aprūpi.
- Sadarboties ar sociālā dienesta speciālistiem darbā ar klientiem, lai veicinātu sociālās palīdzības saņemšanas iespējas u.c. palīdzību.
- Sadarboties ar NVO – apzināt citu NVO sniegtos pakalpojumus klientu informēšanai par iespējamiem pakalpojumiem.

- Sadarboties ar probācijas dienestu – informēt par HPP pieejamiem pakalpojumiem, klientu sasaistei.
- Sadarboties ar policiju – skaidrot kaitējuma mazināšanas mērķi, informēt par pieejamiem pakalpojumiem. Iespēju robežās sadarboties, policijas redzeslokā nonākušo klientu novirzīšanā uz HPP.
- Sadarboties ar uzkopšanas servisiem (īpaši ielu darbā) – informācijas apmaiņai par iespējamām vietām, kur tiek izmestas izlietotas šļirces un pulcējas klienti.

Darba rezultātu novērtēšana un monitorings

Lai izvērtētu HPP darba rezultātus, SPKC apkopo datus no katra HPP. Elektroniskajā datu uzskaites sistēmā ievadītā informācija par sniegtajiem pakalpojumiem ir viens no kritērijiem HPP efektivitātes novērtēšanā. Dati ir nepieciešami, lai novērtētu un salīdzinātu darbības efektivitāti, plānotu finansējumu turpmākai HPP darbības nodrošināšanai un pamatotu nepieciešamā finansējuma apjomu. Katrs HPP sava darba rezultātu apkopojumu var izmantot, lai novērtētu paveikto, pieņemtu lēmumus darbības turpināšanai un pilnveidošanai. SPKC apkopotie dati nepieciešami dažādu starptautisku organizāciju indikatoru aprēķināšanai, piemēram, izsniegto šļircu skaits uz vienu narkotiku lietotāju gadā, veikto testu skaits un to rezultāti, izsniegto prezervatīvu skaits utml. Pēc SPKC pasūtījuma regulāri tiek veikti arī dažādi pētījumi gan narkotiku lietotāju skaita apzināšanai, gan uzvedības paradumu un infekcijas slimību izplatības izvērtēšanai.

Atgriezeniskā saite no pakalpojuma saņēmējiem ir SPKC izstrādātā “Klienta novērtējuma anketa” par saņemtajiem pakalpojumiem, ko var aizpildīt manuāli, papīra formātā un/vai elektroniski. Šo anketu SPKC izsūta katram HPP vienu reizi gadā, nosakot laiku, kad jāveic klientu aptauja. Arī šī anketa ir viens no HPP sniegto pakalpojumu kvalitātes izvērtēšanas instrumentiem. Metodoloģijas un indikatoru esamība dod iespēju izvērtēt un salīdzināt programmas efektivitāti ilgtermiņā. SPKC veic ikgadēju HPP datu apkopojumu, analīzi un prezentēšanu HPP darbiniekiem.

SPKC pārstāvji iespēju robežās reizi gadā izlases kārtībā apmeklē dažus HPP vai nodrošina tikšanos attālināti, lai apspriestu aktuālos jautājumus, novērtētu esošo situāciju, sniegtu priekšlikumus un rekomendācijas, kā arī reizi gadā apmeklē vai sazinās ar katru HPP, lai veiktu SPKC izsniegto preču inventarizāciju – pārskatītu preču derīguma termiņus un izsniegto preču izlietojumu vai veic izsniegto preču inventarizāciju attālināti.

Pielikums Nr.1 “Rīcība pēc saskares ar citas personas asinīm vai ķermeņa šķidrumiem”

Ar asinīm pārnesamo infekciju pārvešanas faktori

Inficētā cilvēka:

- asinis
- citi ķermeņa bioloģiskie šķidrumi (cerebrospinalais, sinoviālais, pleiras, peritoneālais, perikarda un amnija šķidrums, sperma, vaginālais sekrēts, krūts piens, brūču izdalījumi);
- audi vai orgāni;
- vīrusu kultūras;
- kontaminēti vides priekšmeti.

Netiek uzskatīti par potenciāli infekcioziem - izkārnījumi, deguna izdalījumi, siekalas, krēpas, sviedri, asaras, urīns un vemšanas masas, JA VIEN TIE NESATUR ASINIS.

Ekspozīcijas veidi

- Perkutāni - saduršanās ar adatu vai ievainojums ar asu priekšmetu.
- Kontakta ceļā – caur gļotādu (deguns, mute, acis) vai bojātu ādu (nobrāzumi, dermatīts u. c.).

Ja āda nav bojāta, tā aizsargā no vīrusa iekļūšanas cilvēka organismā!

RĪCĪBA EKSPOZĪCIJAS GADĪJUMĀ

1. Pirmās palīdzības sniegšana

Perkutāna bojājuma gadījumā pirms pārsēja uzlikšanas:

- neberzējot mazgāt ādas brūci ar ūdeni un ziepēm;
- 3-5 minūtes skalot brūci zem tekoša ūdens;
- ļaut brūcei brīvi asiņot, nespiežot bojājuma vietu.

Kontakta gadījumā ar gļotādu vai bojātu ādu:

- muti, degunu un ādu skalot ar tīru ūdeni vismaz vienu minūti;
- acis skalot ar tīru ūdeni, fizioloģisku šķīdumu vai sterilu ūdeni;
- ja lieto kontaktlēcas, acis skalot pirms un atkārtoti pēc kontaktlēcu izņemšanas.

Asa priekšmeta laboratoriskās pārbaudes rezultāts neietekmē lēmuma pieņemšanu par **pēcekspozīcijas profilaksi!**

Adatu vai citu asu priekšmetu pārvadāšana uz laboratoriju, lai veiktu to pārbaudi, rada papildu riskus!

Aso priekšmetu ievieto savākšanas konteinerā atbilstoši iestādes atkritumu apsaimniekošanas kārtībai.

2. Reģistrācija un ziņošana

- Par notikušo negadījumu ziņo tiešajam darba vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- Noformē aktu, kurā norāda negadījuma datumu un laiku, vietu, darbības, kuru rezultātā noticis negadījums, izmantotos aizsarglīdzekļus (cimdi, aizsargbrilles, maska u.c.), pieejamo informāciju par iespējamo inficēšanās faktoru vai avotu, nepieciešamības gadījumā pieaicinot lieciniekus
- Aktu paraksta cietusī persona, persona, kura izmeklē nelaimes gadījumu, un liecinieki, ja tādi ir
- Organizē darbinieka un iespējamā avota infekcijas statusa noskaidrošanu un, ja nepieciešams, laboratorisko izmeklēšanu

Detalizēti rīcību nosaka Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumi Nr. 950 "Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība".

3. Pēcekspozīcijas profilakse (PEP)

Pēcekspozīcijas profilakse (PEP) nozīmē zāļu lietošanu, lai ekspozīcijas gadījumā novērstu inficēšanos ar HIV.

Izšķiroši svarīgi maksimāli ātri veikt profesionālo riska izvērtējumu un, ja nepieciešams, uzsākt PEP! Ir svarīga katra stunda! Jo ātrāk tiek uzsākta PEP, jo labāk.

Pēc ekspozīcijas (ne vēlāk kā **48 st.** laikā) vērsties SIA "Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas" (RAKUS) Latvijas Infektoloģijas centra uzņemšanas nodaļā plkst. 08.00-19.00 (Rīgā, Linezera ielā 3, tālr. 67014552), bet RAKUS darbiniekiem no plkst. 9.00 – 16.00 Infektoloģijas poliklīnikā (tālr. 67014532 un plkst. 16.00-19.00 - uzņemšanas nodaļā) (Rīgā, Linezera ielā 3).

Pirms specifiskās PEP nozīmēšanas, ĀRSTS:

- veic profesionālu inficēšanās riska izvērtēšanu;
- ja nepieciešams, uzsāk specifisko HIV PEP (ilgst 30 dienas);
- izvērtē cietušā imunizācijas statusu pret B hepatītu un, ja nepieciešams, uzsāk B hepatīta vakcināciju pēc paātrinātas shēmas;
- organizē cietušā laboratorisko pārbaudi uz HIV, B hepatītu un C hepatītu;
- organizē medicīnisko novērošanu 6 mēnešus un papildu laboratoriskās pārbaudes (3 reizes).

Ierašanās Latvijas Infektoloģijas centrā

Līdzī jābūt: sastādītajam aktam par notikušo ekspozīciju un bioloģiskā materiāla paraugam, ar kuru notikusi saskare, ja tāds ir pieejams.

Ja aktu nav iespējams iesniegt uzreiz, to nosūta, tiklīdz tas ir sastādīts.

Informācija par iespējamās infekcijas avotu (personu, ar kuras bīstamie ķermeņa šķidrums ir notikusi ekspozīcija)

Ārstniecības iestādei, kur ir noticis nelaimes gadījums ieteicams:

- Ja persona (**avots**) ir **zināma**, noteikt infekciju statusu vai veikt seroloģisku testēšanu ar personas piekrišanu, kā arī izvērtēt klīniskās pazīmes
- Laboratoriski pārbaudīt antivielu līmeni pret B hepatītu, ja darbinieks iepriekš vakcinēts

Pielikums Nr.2 “Informācija HIV profilakses punkta apmeklētājam par personu sniegtās informācijas apstrādi”

Cienījamais HIV profilakses punkta apmeklētāj!

Jūsu privātums un Jūsu sniegtās informācijas aizsardzība mums ir ļoti nozīmīga! Lai rūpētos par Jūsu sniegtās informācija aizsardzību un drošību, vēlamies paskaidrot, kādiem nolūkiem HIV profilakses punktos tiek jautāta informācija par Jums.

Mēs uzskatām, ka, saņemot jebkuru pakalpojumu HIV profilakses punktā un kļūstot par mūsu klientu, Jūs esat izlasījuši šo informāciju un piekrītat šeit minētajam.

HIV profilakses punkta darbinieks, jautājot informāciju par Jums, ievērojot konfidencialitāti un informācijas drošību – tas nozīmē, ka nav iespējams sniegto informāciju sasaistīt ar konkrētu personu un iegūtā informācija nav uzskatāma par personas datiem. Prasītās informācijas sniegšana ir brīvprātīga un Jums ir tiesības jebkurā laikā atsaukt sniegto piekrišanu.

1. Kādu informāciju par Jums var jautāt HIV profilakses punktu darbinieki?

Saņemot pakalpojumus, HIV profilakses punktu darbinieki Jums var jautāt šādu informāciju:

- Jūsu vārds vai vārda pirmais burts (apliecinošs dokuments NAV jāuzrāda!);
- mātes vārds vai mātes vārda pirmais burts;
- vecums, dzimums.

Šī informācija nepieciešama, lai izveidotu klienta unikālu kodu, pēc kura NAV iespējams identificēt personu.

Ar pilnu informāciju, kura var tikt jautāta saņemot pakalpojumu, var iepazīties pielikumā esošajā anketā.

2. Kādēļ mums ir nepieciešam informācija par Jums?

Jūsu sniegtā informācija palīdz:

- Jums nodrošināt kvalitatīvu pakalpojuma sniegšanu un novērtēt pakalpojumu pieejamību un efektivitāti;
- nodrošināt speciālistu ar informāciju par nepieciešamo pakalpojumu sniegšanu Jums nākamās vizītes laikā (pēc piešķirtā unikālā koda);
- nodrošināt Jūs ar visām nepieciešamajām medicīnas precēm konkrētajā apjomā.

3. Kas ir atbildīgs par Jūsu sniegtās informācijas apstrādi?

Informācijas apstrādi veic Slimību profilakses un kontroles centrs.

Adrese: Dunties iela 22, k-5, Rīga, Latvija, LV-1005

Tālrunis: +371 67501590; e-pasts: pasts@spkc.gov.lv

4. Vai Jūsu sniegtā informācija ir drošībā?

Jūsu sniegto informāciju mēs uzglabājam atbilstoši visām normatīvo aktu prasībām.

Informācija tiek izmantoti tikai apkopotā veidā un pēc tiem nav iespējams identificēt personu. Informācija netiek nodota trešajām personām.

Ar Jūsu sniegtās informācijas datiem strādā HIV profilakses punktu un Slimību profilakses un kontroles centra darbinieki, kam tas ir nepieciešams darba pienākumu izpildei.

Pielikums Nr.3 Nosūtījums pacienta sasaistei ar ārstniecības iestādi (infektologu) reaktīva eksprestesta gadījumā.

Papildus Nosūtījumam HPP darbinieks iedod klientam Ceļvedi - lapu ar informāciju par Ārstniecības iestādi, kurā veikt apstiprinošo diagnostiku, un papildu informāciju, piemēram, par sabiedrisko transportu, ar ko nokļūt pie ārsta. Ceļvedī ir ietverta sadaļa, kurā ierakstīt vizītes datumu, laiku un ārsta uzvārdu.

 Slimību profilakses un kontroles centrs			
Nosūtījums apstiprinošai diagnostikai			
HPP nosaukums, adrese _____			
Nosūtītās personas vārds _____			
Nosūtītās personas anonīmais kods* □□□□□			
Eksprestesta veikšanas datums (dd.mm.gggg.) □□ . □□ . □□□□ .			
Primārās izmeklēšanas metodes (eksprestesta) nosaukums _____			
Eksprestesta rezultāts: pozitīvs	☐	apšaubāms	☐
Nosūtīšanas datums (dd.mm.gggg.) □□ . □□ . □□□□ .			
HPP darbinieka vārds, uzvārds _____			
Kontaktinformācija: tālrunis _____			
e-pasts _____			
Paraksts _____			
<small>*pirmajā kvadrātā: 1-vīrietis; 2-sieviete; otrajā – klienta mātes vārda 1.burts; trešajā – klienta vārda 1.burts; ceturtajā, piektajā – klienta dzimšanas gada pēdējie divi cipari. Piemēram, sieviete (2), mātes vārds – Kristīne (K), klienta vārds – Anna (A), dzimusi – 1975.gadā (75). Apmeklētāja anonīmais kods - 2KA75.</small>			

1.attēls. Nosūtījums apstiprinošai diagnostikai

HIV diagnozes apstiprināšanas vietas*	Tālruna numuri pierakstam	Pakalpojuma cena	Papildus veselības aprūpes pakalpojumi
1) Rīgā RAKUS LIC pie infektologa, saņemot konsultāciju un nosūtījumu uz laboratoriju.	1) LIC reģistratūras tel. 67014532 2) LIC līdzestības kabīnē tel. 20205353 3) LIC infektoloģijas poliklīnikas virsmā tel. 67014753	Bez maksas: uzrādot HPP nosūtījumu "CEĻVEDI"	NVO AGIHAS uzticības telefons: 20207737
2) Rīgā P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcā pie infektologa, saņemot konsultāciju un nosūtījumu uz laboratoriju.	P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas reģistratūras tel. 67069280	Pacienta iemaksa, ja ārsts ir līgumattiecībās ar NVD (Valsts apmaksāts pakalpojums). Ja vizīte pie ārsta ir maksas pakalpojums, tad ir jāmaksā pilna pakalpojuma cena.	NVO AGIHAS uzticības telefons sievietēm: 24801359 NVO Apvienība HIV LV: www.apvienibahiv.lv
3) Sev tuvākajā pilsētā pie infektologa, saņemot konsultāciju un nosūtījumu uz laboratoriju.	Veselības centra nosaukums: Tel.		Atbalsta personas pakalpojumi: NVO DIA•LOGS: telefons: 67243101 www.diacentrs.lv
4) Sev tuvākās pilsētas laboratorijā	Laboratorijas nosaukums: Tel.	Maksas pakalpojums: ja nav ārsta nosūtījuma.	

* Nepieciešams iepriekš pierakstīties uz vizīti, klientam nosaucot savu personas kodu.

VIZĪTES DATUMS UN LAIKS:

ĀRSTA UZVārds:

Līdzī jāņem HPP nosūtījums un Pase vai ID karte!

2.attēls. Ceļveža piemērs

Soļi, kas jāveic HIV profilakses punkta (turpmāk – HPP) darbiniekam pozitīva HIV un/vai B un C hepatīta eksprestesta gadījumā personas vizītes laikā:

1. aizpildīt Nosūtījuma sadaļu “Nosūtījums apstiprinošai diagnostikai”, kurā jānorāda prasītā informācija par personu, reaktīvo eksprestestu un HIV profilakses punkta darbinieku;
2. atkarībā no HPP atrašanās vietas sazināties ar tuvāko ārstniecības iestādi, kur pieejams infektologs;
3. pierakstot klientu SIA RAKUS LIC Infektoloģijas poliklīnikā, lai saņemtu tiešās pieejamības infektologa konsultāciju, klientam, telefoniski piesakot vizīti, obligāti ir jānosauc klienta personas kods (Klienta personas kods **nav** jāieraksta Nosūtījumā!);
4. Nosūtījuma pielikuma sadaļā “Informācija vizītei pie ārsta” aizpildīt brīvos laukumus, norādot vizītes datumu, laiku un ārstu, pie kura vizīte ir norunāta telefona sarunas laikā;
5. izskaidrot personai informāciju par ārsta vizītes laikā nepieciešamajiem dokumentiem (ID vai pase), kā arī samaksas kārtību;
6. LIC par ārsta vizīti un analīžu stobriņiem ir iespējams noformēt arī atlikto maksājumu (pacientam izraksta rēķinu par saņemto pakalpojumu);

5. vizītes nobeigumā Nosūtījums jāiedod personai ar pozitīvo eksprestestu, lai tālāk to uzrādītu un atdotu ārstniecības iestādes darbiniekiem.
- ✓ Klientam nav jāveic pacienta līdzmaksājums par tiešās pieejamības infektologa konsultāciju HIV infekcijas gadījumā.
 - ✓ LIC klientam nav jāveic pacienta līdzmaksājums par materiālu savākšanas stobriņiem HIV apstiprinošās diagnostikas testu veikšanai **pirmajā** apmeklējuma reizē, ja klients reģistratūrā iesniedz Nosūtījumu un uzrāda personu apliecinošu dokumentu. Turpmākais ārstēšanas un pacienta uzraudzības process paliek nemainīgs, ietverot maksu par materiālu savākšanas stobriņiem.